

... in drugi ...

... in drugi ...

Kuzijica liceja

Ljubljana

BOR

... in drugi ...

... in drugi ...

Leto: II.

Maribor, torek 26. julija 1921.

Številka: 166.

Ne bombe, ampak luč!

Maribor, 25. julija.

Zanimivo je pogledati, kako je naša javnost registrirala atentat na ministra Draškovića. Do stvarnih zaključkov pa ne bomo prišli, če se postavimo na stališče, da je bil pokojni minister predstavitelj izvestne, t. j. v tem slučaju demokratske politične misli in da imajo njegovi politični nasprotniki nekako tiho upravičenost, se radovati, ker je padel predstavitelj demokratske politike. Skušajmo izločiti simpatije in antipatije, ki jih kaže v tako obilni meri politično življenje in si oglejmo stvar s kolikor le mogoče objektivnega stališča. Gre nam zato ali je naša javnost vedela ločiti stvarno od nestvarnega, atentat od politične in socialne borbe, človeka od idej, osebo od sistema?

Lahko rečemo, da je velik del jugoslovenske javnosti odločno in nedvomno odklonil politiko z bombami in svinčenkami. To očitvidno in nepotvorjeno narodno voljo smo srečali v velikem delu časopisja in v protestnih zborovanjih, ki so se vršila v raznih krajih države. Ta odpor se je pojavil tako sponzato, kakor v onih dneh, ko so široke mase našega ljudstva dvignile svoj glas proti nasilju v Rapalu. Tudi tokrat narod čuti pritisk nasilja, spoznava, da se godi krivica in da zlikovec va, da so godi krivica in da zlikovec ogrožajo njegovo najdražje.

Mi vemo, da lahko obstoja o vsaki stvari, ki se ne da matematično dokazati, sto in sto različnih mnenj in nazorov. Kako da bi ne bilo nešteto nazorov, sodb in nesoglasij o tako vsestranskem in odgovornem delu, kakor je izvrševanje državne in vladne oblasti. Zato se ne čudimo, ako se pojavljajo v javnosti neštete kritike, zabavljice in sodbe na račun sedanjega vlade in zmotoma celo na račun države. Razumemo našo nasičeno politično atmosfero, razumemo strankarsko borbo. A če hočemo kontrolirati, je-li zdravo narodno jedro, ni-li okužno od strupov, ki jih astvarjajo anomalije naše družbe in razni nezreli soki našega ekonomskega in kulturnega življenja, tedaj moramo baš v najnevarnejših momentih premeriti narodovo človeško in nacionalno zavest, narodni čut za pravičnost in stvarnost.

Če je tedaj naš narod odklonil bombe in svinčenko kot sredstvo za politično borbo, je pokazal, da ima zdravo jedro in da mu psihoza našega časa ni oropala onih najintimnejših čustev, ki so ga spremljala v stoletni borbi s tujimi narodi, a to so predvsem ljubezen do svobode in stremljenje za napredkom. Sicer pravijo, da je gibalna sila človeškega življenja v želodec in plodilih, ali borba, ki jo je prebil naš jugoslovenski narod tekom mnogih stoletij, mu je prinesla preveč izkušenj, da bi danes videl pred seboj le materijelno plat svojega cilja. V vseh naših narodnih pesmih ne glede na plemo in versstvo so zapisane življenjske resnice, v katerih je lepo izražena pravna kvaliteta narodne duše. Narod je mnogo trpel in to trpljenje ga je vzgojilo k resnicoljubnosti, pravičnosti in odgovornosti.

Res je, da niso vse plasti našega naroda enako svobodoljubne, državotvorne; da se v njih ne javlja z enakomerno silo tendenca ujedinjenja in spajanja v svrhu ustvaritve močnega narodnega telesa, ki bo moglo kljubovati času in sovražnikom; toda ves narod je miroljuben in pravičen nasproti drugim, vztrajen pa, kadar je treba brani

Ogorčenje proti komunistom v Beogradu.

LDU Beograd, 23. julija. V znak žalosti za pokojnim ministrom Draškovičem so se danes izobesile v Beogradu na vseh državnih poslopih žalne zastave. Proti večeru so zaplapolale tudi na zasebnih hišah črne zastave. Globok vtis na meščanstvo, ki ga je povzročil atentat na ministra Draškovića, še vedno traja. Beograjsko meščanstvo je silno ogorčeno proti komunistom ter zahteva, naj vlada na vsak način takoj začne z razčiščenjem komunistov. Za jutri ob 16. uri je sklicano zborovanje, ki se bo vršilo na Terazijah. Danes so bili na-

lepljeni veliki lepaki, v katerih se je očrtavalo delo pogubne akcije komunistov. Proglas pravi, da je prišel zadnji opomin. Umor ministra Draškovića je delo posebne, demonske komunistične akcije. To naj bo očitviden dokaz, da je došel čas, v katerem gre za biti ali ne biti države, za svobodo in mir njenih državljanov. Na jutrišnjem zborovanju meščanstva mesta Beograda se bo izrekla obsodba nad razdornim delom komunistov. Obenem pa se bo izrazilo dolžno spoštovanje manom Milorada Draškovića.

Pogreb ministra Milorada Draškovića.

LDU Beograd, 24. julija. Danes se je vršil pogreb pokojnega ministra Milorada Draškovića. Pogrebnege izpreveda so se udeležile ogromne množice naroda. Ob 9.15 uri so iz Oficirskega doma prinesli krsto ministri dr. Kumanudi, Svetozar Pribičević, dr. Kukec in dr. Krizman. O tej priliki se je poslovil od pokojnika šef generalnega štaba vojnega ministrstva polkovnik Grozić v imenu celokupne vojske. Pogrebne svečanosti je opravljal škof Radonić ob številni asistenci. Za vozom s krsto so korakali kraljeva vlada, poslanci, zastopniki akademije znanosti, profesorji vseučilišč, častniški zbor, razna društva in korporacije ter nepregledna množica ljudstva. V cerkev so zanesli krsto zopet že imenovani ministri. Obrede, katerim je prisostvoval tudi škof Jurij, je opravljal zopet škof Radonić, ki se je poslovil od pokojnika v imenu vzhodne cerkve. V imenu vlade je imel nato poslovljni govor minister dr. Kumanudi, ki je poudarjal pokojnikove zasluge za državo, za njim pa še minister Ljuba Davidović, ki je naglašal njegovo delo za narod. Nato se je poslovil od pokojnika

tudi zastopnik radikalnega kluba Marko Gjurisić, ki ga je proslavljal kot politika. Po govorih so ministrski predsednik in drugi ministri izrazili vdovi pokojnika svoje sožalje. Izprevod je krenil ob 11. uri na pokopališče. Na poti se je pred vseučiliščem poslovil od pokojnega ministra v imenu akademске mladine jurist Rajić, ki je proslavljal pokojnika kot velikega učitelja naroda in kot žrtev narodne svobode. Na Terazijah se je zatem poslovil od pokojnega ministra v imenu občine beograjske predstojnik Dobran Mitrović, v imenu invalidov pa podpredsednik invalidskega udruženja Nedić. Na pokopališču je govoril prvi bivši ban dr. Tomljenović v imenu Hrvatov, za njim pa minister za kmetijstvo Pucelj v imenu Slovencev. Nato sta govorila v imenu volilcev pokojnika odvetnik Tihomir Mehin ter naš upravnik v Budimpešti Milojević, ki je poudarjal zasluge pokojnika in njegov trud radi vojne odškodnine za bivanja v Parizu. Ob grobu so pokojniku na čast streljale topniške baterije. Svečanost je bila zaključena ob 13. uri.

Protestna manifestacija proti komunistom.

LDU Beograd, 24. julija. (Pres-biro.) Danes popoldne ob 16. uri se je vršilo na Terazijah ljudsko zborovanje kot protestna manifestacija proti komunistom. Prvi je govoril invalid major Stefanović, predsednik invalidskega udruženja. V svojem govoru je naglašal nevarnost komunizma in pozivljal državljane, naj prično po vsej državi snovati za obrambo države narodne lige, ki naj nosijo ime Draškovićevo. Te lige naj bi se borile zoper notranje neprijatelje naše države. Nato je govoril akademik Ivaničević, ki je obsodil atentat na regenta kakor tudi na Draškovića ter pozval meščanstvo, naj se vpiše v Narodno obrano. Govoril je tudi inženjer Radojlović, ki je obsodil zločinsko delo razdornih elementov ter apeliral pri tem na Hrvate in na Slovence. Srbi so dali poldrug milijon žrtev za naše narodno ujedinjenje in so pripravljani, dati tudi svoje moči, da bi dokazali Hrvatom in Slovencem, da so jim iskreni bratje. Za njim je nastopil posl. Janjić, ki je

omenil besede Take Jonesca, ki je rekel: „Ne morem se dovolj načuditi, zakaj se je sestavila in sklicala ustavotvorna skupščina. Vi bi morali ustavo in zakone kraljevine Srbije razširiti na vso državo.“ Nato mu je odgovoril minister Drašković: „Mi smo to storili zato, da bi vsi deli našega naroda svobodno povedali svoje mnenje o ureditvi države.“ Z burnim odobravanjem so nato sprejeli zborovalci resolucije, v katerih izraza meščanstvo Beograda svoje največje ogorčenje nad krivci atentata na regenta in ministra Draškovića ter izražajo svoje uverjenje, da sta imela atentata zli namen, razdreti zdrave temelje naše države. Nadalje pozivlja meščanstvo vlado, naj uporabi najenergičnejše ukrepe proti komunistom in vsem razdornim elementom. Končno pozivlja meščanstvo Beograda vse sinove naše domovine, da vrše borbe proti tej demonski reakciji ter sklepa z besedami: Zivela kralj Petar in prestolonaslednik regent Aleksander!

Sklicanje narodne skupščine.

LDU Beograd, 23. julija. Predsedništvo narodne skupščine je sporazumno z vlado sklenilo, da se zakonodajni odsek skliče dne 26. t. m., narodna skupščina pa za 30. t. m.

Uredba za zaščito države.

LDU Beograd, 23. julija. Na današnji seji ministrskega sveta, ki se je vršila dopoldne, je bilo poleg tega, da se skliče zakonodajni odsek in narodna skupščina, sklenjeno tudi, da se uredba za zaščito države, ki je bila izdelana že

za vlade pokojnega dr. Mićenka Vesnića in revidirana za vlade Nikole Pašića in ki ima dva dela, predloži v prvem delu, ki govori proti komunistični akciji, zakonodajnemu odseku v sprejetje, nakar naj se takoj udeleži. Prvi del te uredbe je bil že modificiran z ozirom na današnje razmere na seji ministrskega sveta, ki se je vršila neposredno po umoru ministra Draškovića. Drugi del te uredbe pa se začasno odloži.

ti ono, kar imajo po božjih in naravnih zakonih vsi drugi narodi.

Ravno vsled tega je naš narod protikomunistični, ki ga hočejo raztrgati, razcepiti in prelivati bratsko kri. Kakor ni bilo razlike med političnimi strankami, kadar nas je ogrožal tujec, tako ne more biti razlike, kadar peščica demoraliziranih ali duševno zapeljanih lastnih bratov hoče prokiniti dosedanjí nacionalni razvoj in si osvojiti z nasilnimi sredstvi državo in oblast. Prepričani smo, da bi se kmetstvo kakor meščanstvo ljudstvo če treba z orožjem dvignilo proti krivici, laži in podlosti, ki se oklepa atentatorskih in terorističnih rok.

Mi še nismo prešli popolnoma iz regionalizma v nacionalizem, nismo še dospeli do buržoazije in kapitalizma, kako naj preidemo v komunizem? In oni, ki ne vedo, kako in kaj, ki nosijo človečanstvo v strasteh, nagonih, ne pa v razumu in sreč, naj bodo voditelji tega strašnega, nenaravnega skoka, ki je domala uničil ogromni organizem Rusije?!

Rekli smo: naš narod je dober, pravicoljuben in plemenit. Čemu ga zastrapljate s časopisjem, kjer mu mešate pojme, da se zblodi in ne ve razlikovati resnice od laži, pravice od krivice? Čemu mu ne poveste, da je jugoslovenska država res postulat njegove volje, kakor jo je sam pozdravil ob njenem porodu? Čemu ga opajate z neizvedljivimi utopijami in mu kažete neke nežive, brezkrvne fantome, na mesto da stopite v njegove »nižine« in mu prinesete luč omike, zdravih idej, ciljev, ki se do njih dospo potem dela in razvoja?

Ne bombe, ampak luč postavite na vsa razpotja. Luč, ki bo kazala narodu pot k resnični svobodi (ne k čezvračajkam) in k resnični omiki (ne k »proletarski« ali »buržoaski« kulturi). Pomagajte dvigati šole, začetne, kmetijske in strokovne šole; širite med ljudstvom dobre knjige; učite ga obdelovati zemljo, racionalno in intenzivno; dajte mu pripomočkov, da se dvigne iz sedanjega ekonomskega položaja. Povejte mu, da obstoja več nego je sovražstvo in nestrpnost; da je uspešnejše sredstvo v življenjski borbi vzajemna pomoč in bratstvo! Kratkoma: idite med ljudstvo in mu pomagajte! Samo z delom, intenzivnim delom bomo zmagali kot ljudje; s terorjem bomb in svinčenk pa propademo kot živina. Ignotus.

Knjige „Srpske književne zadruge“.

Pred par dnevi se je neki slovenski pisatelj pritoževal in obtoževal v „Slov. Narodu“, da mu ni bil znan veliki srbski preporoditelj Dositej Obradović in da Slovenci sploh zelo malo poznajo srbsko kulturno življenje. To je odkrito priznal slovenski kulturni delavec, kateremu ne moremo očitati, da je plemenski separatist. Kako daleč pač poznajo Srbe in njihovo literaturo, umetnost, pa njihovo zgodovino oni naši ljudje, ki se odvrčajo od „balkanskih“ Srbov, kakor visoko nadut inteligent od priprostega kmeta! Nepoznavanje je vzrok nesporazumljenja in nesporazumljenje povzroča spore tam, kjer ni za-nje nobenega povoda. Cas je že, da pokažemo politični unitarizem tudi na kulturnem polju in da spoznavamo srbsko literaturo, ki nam kljub zastoju v vojnih letih nudi mnogo novega in zanimivega. Navadno se misli, da morajo literarno zblizanje pospeševati samo literarni listi, dnevno novinstvo pa mora dajati prednost umorom in nestvarnim polemikam. Če bomo računali zgolj z revijami, se bo tudi čez deset let oglašil

kakšen slovenski kulturni delavec, ki bo pisal o Dučiću, Rakiću, Santicu itd. kot o svojem posebnem razkritju. Ravno politično časopisje, ki zahaja v širje ljudske sloje, naj bi pokazalo, da gre slovenski unitarizem nekoliko dalje od navadne politične fraze. Naši politični listi naj bi zasledovali vsaj „z ptičje perspektive“ razvoj srbske in hrvatske literature, opozarjali na nove pojave in s tem stavljali povprečnemu izobražencu pred oči potrebo, da vzame tuintam v roke tudi srbohrvatske knjige in revije. Samo potem medsebojnega spoznavanja bodo izginili razni neupravičeni predsodki in samo s popolnim kulturnim ujedinjenjem bomo dali političnemu jedinstvu zdravo in trdno podlago.

Pred menoj leže letošnje knjige „Srpske književne zadruge“. Je to društvo, podobno „Slovenski Matici“. Med Srbi je zelo priljubljeno, zakaj njegova izdanja so bila vedno na lepi in dostojni literarni višini. „Srpska književna zadruga“ izdaja načeloma le vezane knjige v enotnem formatu in v istobarvni vezbi. Platnice so modre barve, strani so obrobljene rdeče in papir je bel. Ta narodna trobojnica na lepih in res vrednih knjigah se ujema zelo ugodno. Oglejmo si te knjige, z ozirom na silno skrčeni prostor le prav na kratko.

Prvo mesto zavzemajo „Stihovi“ pesnika Sime Pandurovića. Pandurović je pesnik moderne struje kakor M. Rakić. Njegov vzor so angleški liriki Schaw, Rosetti, Wilde in nemška moderna. Je pesnik spleena, notranje, preživljene melanholije in življenskih izkušenj.

Druga knjiga je roman Svetozara Carovića „Medju svojima“. Piše je umrl 1. 1919 v Mostaru na posledicah avstrijske persekucije. Izdal je več novelističnih zbirk, tri romane, razne povesti in dramska dela. V vseh svojih spisih je ostal zvest sin kršne Hecegovine, tolmač njenih težav in bard njenega nacionalnega življenja. V romanu „Medju svojima“ opisuje po vzoru Turgenjeva („Očetje in sinovi“) dve generaciji: konzervativno, ki se tesno oklepa svojih šeg in nazorov in druge mlado, ki se roga tradicijam ter si sama določa pota in cilje.

Tretja knjiga je poučna. Posvečena je Stojanu Novakoviću, srbskemu zgodovinarju in diplomatu. Če beremo te osebne spomine, ki so jih s toploto in pijeteto spisal njegov prijatelj in poznavalec Novakovićevega dela, vsjaja pred nami kos Srbije, kakršna je bila v drugi polovici prošlega stoletja. Okrog Novakovića kot zgodovinarja, diplomata in kulturnega organizatorja se suče velik del takratnega javnega življenja v Srbiji. Več podobnih knjig naj bi prečitali Slovenci, pa bi dobili ne le vpogled v takratno dobo, temveč tudi umevanje za naše razmere in ljudi.

Cetrta knjiga je prevodna, zakaj „Srpska književna zadruga“ je vedno skrbela tudi za dobre prevode, zlasti z ruske literature. Tudi ta prevod je z rusčine in sicer prinaša Ljermontovo klasično povest „Junak našega doba“ (Herej našega vremena). To delo smo nedavno dobili v prevodu tudi Slovenci. Srbski prevod je oskrbel Miloš S. Moskovljević in sicer, kakor sem se lahko uveril primerjaje ga z izvirnikom, ki mi je bil slučajno pri rokah, zelo dobro.

Vsaka knjiga ima predgovor, običaj, ki bi se moral uveljaviti tudi pri nas. Letošnje kolo je 23. po številu; sedaj, ko se je krog čitateljev razširil, bo „Srpska književna zadruga“ še intenzivneje nadaljevala svoje delo.

I—us.

Notranja in zunanja politika.

* **Demonstracije v Zagrebu.** V Zagrebu so se vršile v soboto demonstracije proti terorističnim komunistom in separatistom vseh vrst. Številno občinstvo je demonstriralo pred redakcijami „Obzora“, „Hrvata“, „Jutr. Lista“ in „Novoga Čujmo“. Osobito je naraslo ogorčenje pred redakcijo „Hrvata“ in frankovskega lističa „Nova Čujmo“. Demonstranti so razbili napisne ploče in šipe na oknu frankovskih voditeljev. Pred Jelačičevim spomenikom je govoril nek Slovenec o zločinskem umoru ministra Draškovića ter o potrebi, da se strnejo vsi zdravi elementi v močno vrsto proti teroristom in separatistom.

* **Vrhovni svet se sestane šele v septembru.** Francoska vlada še ni odgovorila na zadnjo angleško noto glede gornje Slezijske. Ni pa pričakovati, da bi poročilo zavezniških komisarjev izpremenilo stališče, ki ga zastopa angleška vlada. Poročilo se strinja z angleško vlado v tem, da je nujno potrebno, da reši to vprašanje vrhovni svet. Francoski ministrski predsednik Briand je še vedno mnenja, da bi bil sklep vrhovnega sveta spričo sedanjega položaja v Gornji Slezijski neizvedljiv. Tako vprašanje pač zahteva natančno proučevanje, ki se nikakor ne more izvesti v par dneh. Briand je nastopil v soboto dopust in se vrhovni svet meseca avgusta ne bo sestal, temveč je pričakovati, da se bo sestanek določil šele na prve dni septembra.

* **Madžarska je vzela križ na rame.** Madžarska že čuti posledice izvajanja mirovne pogodbe. Zaveznikom mora takoj plačati v gotovini 35 milijonov

kor tak samoumevno pobožen mož. Še nikoli ni pokusil kapljice pive ali celo zganja, nikoli se ga ni videlo v kaki gostilni, ne, vedno mu je krasil prsi velik moder trak, znak vzdržljivih, ki so prokleli »pledge«, to je alkohol za vse večne čase, — ne kakor se je videlo tega vzor-moža med nočnimi urami v pekarni med žemljami, kifelci, rugljiči ali pudingi, tako se ga je našlo v zgodnjem jutru v biroju temperenčne stranke in zvečer v krasu svojega orožja na vežbališču milične stotnije št. 6 Kansas City. Poldan je hraber junak prespal — medtem ko je v tem času kupila stara Elizabeta za pet centov kruha, kar je plačala, in hkratu ukrdla za petinštirideset centov najljepših pofic in keksov, kar pa razumljivo in plačala.

Nekaj mesecev je upal mr. Loaf, da bode Eliza počastila drugega peka s svojo častjo, mogoče enega njegovih »dragih« kolegov, kar bi privoščil iz dna srca, da, madam je celo osebno opozoril na to njegovo željo, ampak ms. Lobell se je izkazala kot zvesta in izjavila, da peče »kolonela« najboljši kruh v celem mestu, radi česar se pa ni čutil niti najmanje počaščenega. Da napravi enkrat red, si je vrezal nekoga dne debelo brezovko, jo položil pod mizo in sklenil, da žrtvuje spanje svoji dobri stvari.

Mati Elizabeta, ta poštena stara gošpa, je prišla kot navadno ob treh popoldne, kupila svoj kruh in ytaknila

frankov. Jugoslaviji, Rumuniji, Češko-slovaški in Italiji bo morala oddati polovico zalog svoje živine. Nadalje bo morala skozi dvajset let oddajati Jugoslaviji polovico celotne produkcije v pečulskih premogovnikih. Ako bi se Madžarska upirala ali sicer skušala delati kakšne težave, se bodo proti nji izvedle enake sankcije kakor proti Nemčiji.

* **Stalež madžarske vojske** je glasom mirovne pogodbe določen na 35.000 mož. „Berliner Lokalanzeiger“ pa prinaša podatke o današnjem faktičnem staležu vojske, glasom katerih šteje še 100.000 mož in je tudi s topništvo dobro založena. Razdeljena je na sedem divizij, od katerih se ena nahaja v Steinamangerju. Pod vrhovnim poveljstvom vojske se nahajajo tudi rezervne orožniške brigade, obstoječe iz 10 do 12 bataljonov, ki pa jih hočejo potom razdelitve med vojsko razpustiti.

* **Politične afere na Madžarskem.** Policija je aretirala v Budimpešti novinarja Zoldena, zdravnika dr. Banoczija, sotrudnika socijalno demokratske „Nep-szave“ Gergelyja in medicina Kovacsja, ki so obdolženi, da so stali v zvezi z emigranti v inozemstvu, katerim so pošiljali vesti o tajnih sejah madžarske narodne skupščine, kakor tudi druge države tajnosti. Hkrati je bil aretiran odvetnik dr. Rejöd, ki je bil svojčas že zaprt zaradi vohunstva in vsled pomanjkanja dokazov izpuščen.

* **Položaj v Gornji Slezijski.** Število francoskega vojaštva v Gornji Slezijski se čeni na 140.000 mož. Okraje Rybnik, Katovice in Königshütte so francoske čete zasedle. Ta zasedba je v zvezi z nameravano delitvijo Gornje Slezijske. Izvestni gornješlezijski industrijski krogi so mnenja, da bi se cela Gornja Slezijska nevtralizirala, ako bi ne mogla prodreti tzv. Loucherjeva črta.

* **26. julija se vrši izmenjava ratifikacijskih listin trianonske mirovne pogodbe.** Konferenca veleposlanikov je določila na svoji seji dne 20. t. m., kateri je prisostvoval tudi ameriški poslanik Harik, da prihodnji teden mirovna pogodba z Madžarsko stopi v veljavo.

* **Francija proti komunistom.** Kakor poročajo francoski socijalistični listi, je predložila francoska vlada zakonski načrt, s katerim se omejuje tiskovna svoboda komunističnih listov. Ker pa je zbornica nastopila počitnice, ta zakon še ni odobren in se bo to storilo naknadno.

* **Foch zahteva razorožitev Bolgarije.** Diplomatični sotrudnik „Daily Telegrapha“ javlja, da je maršal Foch nujno pozval francoskega zastopnika v medzavezniški nadzorstveni komisiji v Sofiji, naj napravi konec odlašanja in

torte, ki so bile najbolj pri roki, v koš — tedaj pa je nenadoma planil polkovnik iz skrivališča, zamahnil z brezovko, kriknil bojni klic milične stotnije št. VI. in otvoril bitko po vseh pravih vojne umetnosti, pri katere poteku pa se je zlomilo orožje na njegovi lastni glavi. Kako se je to zgodilo, ni zamogel niti pozneje pojasniti. Čutil je samo, kako mu je bila izrgana palica iz roke in kako mu je plesala po glavi, dokler ni zbežal, da pokliče hlapec na pomoč. Medtem si je napolnilo Elizabeta košaro do vrha, izpraznila denarno blagajno in zginila brez sledu. Mr. Loaf se je pa kmalu potolažil z mislijo, da je pregnal to grozno osebo enkrat za vselej, in res je minilo nekaj dni, ne da bi se pokazala Elizabeta v doslej tako priljubljene trgovini. Kmalu bi se pa imelo pokazati, da je bila taktika perutinarja sodnika in drugih trpečih, ki so male škodje spregledali v korist večjih, mnogo pametnejša, kot pekovskega mojstra Caharije P. Loafa, polkovnika milice in govornika temperenčne stranke. —

Elizabeta je prisegla maščevanje, grozovito maščevanje. Smatrala se je za eno prvih oseb v Kansas City in je hotela pokazati trdovratnemu pekovskemu mojstru še enkrat celo svojo moč.

Ako je sprejela mati Elizabeta svojega starega prijatelja Billa Crookeya z besedami: da ima delo zanj, tedaj ni rekla preveč, kajti ziene besede se

zahteva takojšnje popolno razorožitev Bolgarske.

* **Zveza med Francijo in Češko-slovaško.** Nasproti vestem o potovanju ministrskega predsednika Brianda v Prago, kjer bi se imela skleniti zveza med Češko-slovaško in Francijo, ugotavlja „Liberté“, da po informacijah, ki jih je dobila v ministrskem predstvi, Briand ne namerava potovati v Prago.

* **Konferenca za osvobodjenje Irske.** Posvetovanje med ministrskim predsednikom Lloydom Georgem in irskim zastopnikom de Valero je trajala eno uro. Kakor se javlja, so razpravljali o sledečih točkah: 1. Homerule za južno Irsko po vzorcu britskih dominijev. 2. Garancije za Ulster. 3. Važne koncesije na finančnem polju. 4. Ureditev odnošajev med severoirsko in južnoirsko republiko.

V nedeljo na Sokolski zlet k Sv. Jakobu v Slov. gor.!

Zanimivosti.

Kako je Moric prevaril Izaka. Zidje sicer nimajo navade, da se med seboj opeharijo, da je pa tudi pri njih včasih kaka izjema, nam priča sledeča zgodba: 19 letni španski žid Izak N., po poklicu elektrotehnični pomočnik, je prišel v Zagreb iskat dela. Ko izstopi na državnem kolodvoru, najde svojega tojaka, žida Morica Binca. Ta mu seveda takoj ponudi svoje stanovanje in mu obljubi, da mu bo šel pri iskanju dela na roko. Skupno z Moricom je stanoval tudi invalid Dučić, ki se je preživljal s prodajo cigaret po ulicah. Izak je zamán iskal dela po Zagrebu, nikjer ga ni mogel dobiti. Gotovina, kolikor jo je prinesel sabo pa se je nagibala h koncu. Njegov rojak Moric, ga je tolažil in bodril, naj se nikar ne boji, mu bo že on priskrbel delo. Nagovarjal ga je, naj gre z njim v Ljubljano, kjer bo gotovo imel več sreče. Obupani Izak se je res dal pregovoriti in nekega dne, ko je invalid Dučić še spal, sta se že napotila na kolodvor. Kmalu po njihovem odhodu pa se je prebudil Dučić ter takoj zapazil, da je z obema židoma „odšel“ tudi njegov kovček, v katerem je imel svojo obleko in 5000 K gotovine. Seveda je takoj vstal ter z nekim svojim znancem takoj začel zasledovati tatova. Moric, ki je odnesel kovček, ga je odprl, vzel iz njega denar ter dal tudi Izaku 300 K. Ko pa je zapazil, da ga zasledujejo, je kovček zavrgel ter z denarjem pobegnul. Izaka pa so prijeli; mu odvzeli denar in ga oddali sodišču. Prošli teden se je vršila razprava. Izak

niso nanašale na nič manje nego na kaznovanje polkovnika. Od zgoraj omenjenega dogodka med Loafom in njegovo sovražnico je minilo komaj par dni, maščevalni načrti so bili v možganih dobre žene še temni in nejasni, ko pa je ugledala oba žalostna lopova, so zavzeli takoj jasnejše oblike, in sedaj je bilo le še vprašanje časa, kdaj bode izbruhnila nad ubogim pekom nevihta.

Stara dama je komaj čakala trenutka, da s poroči obema »rowides« svoje naklepe, ki ji z ozirom na staro prijateljstvo gotovo ne bosta odrekla sodolovanja. Kmalu po dokončani malici, v katere poteku je v naglici zaklan in tečno pripravljen oven, hvala velikanskemu teku Billa Crookeya, skoro popolnoma izginil s površja, se je pripravljala stara lady, na razlago svoje ga načrta. Obdržal se je praveati bejni svet. Pred vsem se je obravnavalo vprašanje, katera stran sovražnika je najdostopnejša, da se mu prizadene najboljše udarec. Ali naj bi se vdrla v klet, skladišče, in ukradla par vreč moka? Za tako podjetje se Bill nikakor ni zamogel odločiti. Prvič ni bilo v sovražnikovi hiši dobiti druge ne-ge kruh in pecivo, stvari, ki jih ni maral (najbrže ker je ravno sedaj pojedel najlepše dele ovna in je grenki post že popolnoma pozabil, drugič se to delo nikakor ne strinja s častjo priznanega vlomilca blagajn.

(Dalje prih.)

BERGES:

Slučaj Loaf.

(Amerikanska humoreska). — Prevel: Pikaon

(Dalje.)

(7)

Vsi ti ljudje so vedeli prav dobro, kam gredo od časa do časa pogrešani predmeti, prepričani so bili po izkušnjah, da je bila to stara Elizabeta, ki jih je izmaknila. Ampak doba, v kateri so se obrnili s tožbami in grožnjami do sodnij, je minila. Že zdavnaj so si bili v svesti, da se potom pravice ne doseže nič, in so se udali, sicer jezni, v svojo usodo. Mr. Pheepo, sodnik, se je sramoval, spraviti zadevo v javnost, da je bil neprenehoma opeharjen od Elizabete, francoska vdova se je delala, kakor da zatiska iz humanitete eno oko, medtem ko se je bal nemški mesar ne brez vzroka, da bi ena stara čarovnica zastrupila dragocena psa, ako se ne vda dobrovoljno v usodo. Samo še v prsih pekovskega mojstra Caharije P. Loafa so tlele maščevalne misli, dejstvo, ki je na vsak način oprostljivo, ako se upošteva, da je bil mr. Loaf v svojem prostem času precej hraber polkovnik, in bi ga lahko — in to ni neverjetno! — slišal tuliti v okrožju petnajstih minut, ako se je vadila milica in je polkovnik kregal kakoga nerečnika, ki je delal napačne. Da pa ni hovešel z ozirom na staro Elizabeto nikoli do linčanja, je ubranilo dejstvo, da je bil polkovnik zagrizen temperenčni, član prohibicijske stranke in

je priznal celo zadevo, izgovarjal pa se je, da mu je Moric 300 K samo posodil in bi mu jih bil on takoj, ko bi bil dobil delo, vrnil. Sodniki pa mu tega niso hoteli verjeti, ter so „nedolžnemu“ Izaku prisodili, da mora dva mesca presediti, pogojno pa je obsojen na pet let. Z razsodbo so vsi zadovoljni. Tako je Moric Izaku res preskrbel delo za dva meseca.

Dnevna kronika.

Maribor, 25. julija.

— **Odlikovanje.** Za hrabrost v bojih na Koroškem je bil odlikovan s srebrno medaljo g. Franc Hanžurej, rezervni poročnik, sedaj zaposlen pri Južni železnici. Odlikovanje, ki mu je podeljeno z ukazom od 11. aprila 1920, mu je izročil dne 23. julija policijski svetnik gošpod dr. Senekovič.

— **Pokrajinski namestnik za Slovenijo g. Ivan Hribar** pride jutri 26. julija še le ob 13:50 v Maribor, in ne, kakor smo prvotno poročali ob 12.40.

— **„Straža“ in atentati.** Morda kdo misli, da „Straža“ cinizem neha vsaj tam, kjer gre za tako delikatno zadevo, kakor je preiskava proti teroristom in atentatorjem na regenta. Ne. Kakor pes ne spoštuje niti cerkvenega ogla, tako tudi črnorumeni boljše dviga svoj rep tam, kjer ne gre za strankarske, temveč za čisto državne interese. Zadnja „Straža“ se namreč hujuje nad preiskavami proti teroristom in vzklika: kdaj bo že konec te komedije! Nečista vest je pač nestrna in nemirna...

— **Klerikalci proti Principu.** Sobotni „Slovenec“ oziroma njegov mariborski poročevalec se je spravil nad Principa, češ, zakaj se je dalo neki mariborski ulici ime po tem atentatorju. Višek nesramnosti pa dosega s tem, da primerja Principa s Stejčičem in Aliagičem. Princip se je žrtvoval za osvobodjenje našega jugoslovenskega naroda, Stejčič in Aliagič pa sta izvršila atentat, da zrušita to našo mlado državo. Najprimitivnejši Jugosloven mora že iz samo tega dejstva videti, da je podlo primerjati Principa s Stejčičem ali Aliagičem. Med atentatorjem in atentatorjem je velikanska razlika. Atentatorje, ki so se žrtvovali za narodno osvobodjenje imajo tudi drugi veliki narodi in tudi ti jih spoštujejo, da, postavljajo jim celo spomenike. Zakaj bi potem mi Jugosloveni ne smeli spoštovati našega Principa? Proti temu more biti le skrajno omejen razum, ali pa zlobna politična klika, ki hoče s tem da napada spomin Principa opravičiti svoje sumljivo molčanje o preiskavah proti Stejčiču in Aliagiču in ki po vzorcu mariborske „Straže“ pravi, da so ti atentati in preiskave proti njim „aranzirani od vlade“. Pridite rajz za barvo na dan, saj vemo, da ste proti Principu, ker je odstranil avstrijskega tirana, katerega vi na tihem še danes obžujete in objokujete, dočim se nad početjem Stejčiča in Aliagiča na tihem veselite. Toda vse to nam ne bo prav nič pomagalo, ime Princip bo vsak pošten Jugosloven izgovarjal vedno s spoštovanjem, dočim bosta imeni efjaltovcv Stejčiča in Aliagiča ostali prokleti. Pa tudi klicanje na pomoč socialističnega župana ne bo pomagalo nič, kajti narodnih svetinj si v naši državi tudi od kakega župana, pa bodi te ali one stranke, ne bomo pustili sramotiti, za to bo že poskrbela vlada, poskrbel pa bo tudi ves srbski del našega naroda.

— **Meteorološki aparati na Stolnem trgu** so večidel pokvarjeni, na eni strani je razbita šipa. Naprava bi lahko bila mestu v čast, tako pa ne odgovarja svojemu namenu. Tujec, ki bi si to meteorološko napravu ogledal in opazil, da večina aparatov ne funkcionira, ne bi dovedel ugodnega vtisa o kulturni višini našega mesta. Občina naj poskrbi, da se ti nedostatki takoj odpravijo.

— **Mobilizacija bo!** Ko je v soboto mariborski magistrat plakiral po mestu lepake, ki po svoji obliki spominjajo na nekdanje mobilizacijske razglase, po svoji rdeči barvi pa vzbujajo spomine na vojno in na kri, so se zbirali pred njimi zlasti še v nedeljo cele gručice ljudi. Alarmantno vest, da se morajo zglasti vsi moški od l. 1871 do l. 1900, si je marsikdo razlagal čisto napačno in vpraševal, kaj neki to pomeni. Tako smo slišali v

neki taki gručici, kako so se možje hudovali nad našimi razmerami, češ, zopet bodo mobilizirali in nato bo vojna. Ker pri nas na meji vsaki taki stvari prilijejo olja še različni subverzivni elementi, te govornice niso brez vsakega pomena. V pomirjenje vsem, ki niso razumeli dotičnega lepaka, lahko povemo, da ne bo treba mobilizirati vojakov, pač pa bi bilo primerno mobilizirati vojaške strokovnjake, da bi enkrat našli nekoliko boljše evidenčni sistem, da ne bodo tolikokrat popisovali in begali ljudi. Gre tedaj samo za vojaško evidenco, zato ne verujte pravljicam o mobilizaciji.

— **Računski listki v prid Jug. Matici.** Na poziv v našem listu, da bi gostilničarji, trgovci i. dr. vporabljali računske listke, ki jih je izdala tukajšnja podružnica Jugoslov. Matice, sta se oglašila samo dva mariborska obrtnika in si nabavila v podružnični pisarni nekoliko računskih listkov. Ker imamo v Mariboru lepo število narodnozavednih obrtnikov in trgovcev, ne moremo sklepati, da sta dotičnika edina, ki se zavedata, koliko se lahko na ta način koristi Jugoslov. Matici. Opozarjamo še enkrat na te računske listke, ki gosta obremenjena za par vinarjev, narodni stvari pa prinesejo značne prispevke. Računski listki še dobe v pisarni Jugoslovenske Matice, Sodna ulica.

— **Neopravičena draginja sadja in zelenjave.** Dasiravno živimo sredi med vrtovi, polji in sadovnjaki, moramo vendar plačevati neprimerno visoke cene za sadje in zelenjavo. Tako stane n. pr. ena breskev, katero je treba samo vtргati z drevesa ter prineseti na trg ravno toliko kakor pomaranča, ki se mora pripeljati v Maribor preko morja iz Italije ali iz Afrike. To je čisto navadno odiranje. Ali res ni tu nobene oblasti, ki bi nastopila proti temu?

— **Preosnova mariborske magistratne dvorane.** Ker se je po zadnjem volilnem redu število občinskih svetnikov zvišalo, je bilo treba dvorano razširiti. Predelava je že končana in se danes ob 18. uri vrši prva seja novega odbora ter zaprisega župana Viktorja Grearja. Delo v dvorani pa se je izvršilo jako neokusno in nerodno. Posebno zanimivo pa je to, da se je prostor za zastopnike časopisja postavilo za drugo občinstvo, proti čemer najodločneje protestiramo ter zahtevamo, da se to nemudoma spremeni, ker bomo sicer primorani proglasiti nad magistratom zaporo in v bodoče ne bomo objavljali nikakih magistratnih poročil več brezplačno.

— **Sanatorij „Petrovo Selo“.** Svoječasno se je ustanovil v Mariboru pod vodstvom g. dr. Ipavica konzorcij, ki si je nadel nalogo ustanoviti v Mariboru sanatorij. Govorilo se je tedaj že o predelavi neke stanovanjske hiše, katere pa komisija ni odobrila češ, da ni za ta namen. Konzorcij je iskal nov prikladen prostor in tako je sedaj kupil končno Ogrizkovo vilo v Vinorejski ulici, katero preuredi v moderen sanatorij. Novi sanatorij se bo imenoval „Petrovo Selo“, po delu Krčevine, ki se pod Kalvarijo imenuje tudi Petrovo selo. Sanatorij je bil za Maribor, ker je bolnica vedno prenapolnjena, že nujno potreben in ga zato pozdravljamo.

— **Kongres Jugoslovenskih trgovskih visokošolcev,** ki bi se imel vršiti ob priliki ljubljanskega velesajma, se je moral radi nepredvidljivih zaprek preložiti na 5.—7. septembra 1921. Obseg ostane neizpremenjen. Pripravljalni odbor je moral upoštevati pri preložitvi kongresa troje momentov in sicer predvsem preložitve ljublj. vel. sejma, nadalje dejstvo, da je tre-ti grebške trg visoke šole na potovanju in slednjič, da je mnogo trgovskih visokošolcev vpoklicanih na orožne vaje do konca avgusta.

— **Kolera v Sloveniji.** V Zgornji Šiški pri Ljubljani je obolela družina železničarja Čebulja na azijski koleri. Cela družina je bila takoj prepeljana v infekcijsko bolnico. Oblasti so ukrenile vse potrebno, da se bolezen ne razširi.

— **Pes ga je vgriznil.** Andreja Zavbrča iz Ljubljane je v gostilni „Pri grozdu“ ugriznil domač ovčji pes v desno roko, ko je hotel iti na dvorišče.

— **Storklja v rešilnem autu.** Včeraj krog 5 ure zjutraj je začutila 21 let stara Gabriela Brzokoupil nenadoma porodno bolečino ter se je nemudoma podala v spremstvu svojega ženina proti bolnici. Medpotoma pa je pod „Veliko kavarno“ na Glavnem trgu omagala. Policija je pozvala nemudoma rešilni oddelek, ki je prihitel z rešilnim autom ter jo prepeljal v bolnico. Brzokoupilova pa je porodila že v autu, še predno je dospel do bolnice, tako da je službujoči zdravnik sprejel poleg matere tudi že krepkega in zdravega otroka moškega spola.

— **Nesreča pri kopanju v Dravi.** V soboto popoldan si je v kopališču v Dravi pri skoku prerezal levo nogo petnajstletni učenec Jakob Poschinger. Poschinger je odšel še sam na rešilno postajo, kjer so ga obvezali ter ga na to prepeljali z rešilnim autom na dom v Vrbanovo ulico. Istega dne pa si je prerezal na isti način v kopališču v Dravi desno nogo nad kolegom štirinajstletni učenec Feliks Robinšek, ki je tudi moral poiskati pomoč na rešilni postaji. Bilo bi dobro ugotoviti, kaj je krivo, da se dogaja letos v javnem kopaljšču v Dravi dan za dnem toliko nesreč? Obenem pa potrjujejo te nesreče našo zadnjo trditev, da je skrajni čas, da se začne misliti na to, da dobi Maribor čimprej novo, moderno kopaljšče na prostem.

— **V Dravi utonil.** V soboto krog 17 ure popoldan se je kopal v bližini stare plavarne šole na desnem bregu Drave ključavničar južne železnice Henrik Streicher, stanujoč v Smetanovi ulici št. 52. s še nekaterimi tovariši. Ko je prišel nekako doramen v vodo je dobil nenadoma srčni krč ter izginil v valovih še predno so mu zamogli priti tovariši na pomoč. Na nasprotnem bregu je istočasno poizkušalo moštvo rešilnega oddelka ravno novi rešilni čoln ter rešilni pas ter se je, obveščeno o nesreči, takoj podalo na delo. Preiskalo je ves odsek Drave daleč naokoli, vendar pa utopljenca ni našlo; odnesli so ga valovi. Streicher zapuščena ženo in trojico nepreskrbljenih otrok.

— **Nesreča pri delu.** V soboto je padel z lestve na Koroški cesti v hiši št. 12 sedemindvajset let stari Ferdinand Boznik, v Krčevini št. 81 stanujoči pomožni delavec mestn. električnega podjetja ter si pri padcu izpahnil levo roko v komolcu. Prvo pomoč mu je podelil dr. Karl Ipavic na rešilni postaji, nato po so ga prepeljali v bolnico.

— **Padec z voza.** Včeraj je pri nekem naglem sunku konj padel z voza v Lajtersbergu šestindvajsetletni mesarski mojster Karl Schmissl iz Krčevine. Schmissl je dobil pri padcu poškodbe na desnem ušesu ter na levi roki. Rešilna postaja mu je podelila prvo pomoč.

— **Pretep radi dekleta in razžaljenje straže.** Včeraj popoldan so pili v nekem vinotoču v Lajtersbergu tamošnji fantje ter se v precej „rožnatem“ stanju skregali in stegli radi nekega dekleta. Pri pretepu se je posebno odlikoval čevljarski pomočnik Alojzij Fekonja, ki je odnesel z bojnega polja precej razrežano levo roko. Fekonja pa se za krvavenje ni zmenil, ampak po Aleksandrovi cesti na poti v mesto kričal in razgrajal, tako, da ga je moral službujoči stražnik aretirati, čemur se je pa Fekonja upri ter izjavil, da „z državnim psom ne gre.“ Končno ga je stražnik, ko je opazil, da krvavi s silo spravil na rešilno postajo, kjer so ugotovili da ima prerezano žilo dovodnico. Fekonjo so radi tega prepeljali v bolnico. Ko bo ozdravil se bo moral pa še zagovarjati radi razžaljenja straže.

— **Nesreča pri igranju.** Včeraj krog 13. ure popoldan se je igralo v Tomšičevem drevoredu več dečkov. Pri igranju je padel sinu sprevodnika Ekharta, enajstletnemu Karlu, v kanala nož. Dečki so dvignili težko zaklopnico ter hoteli potegniti nož iz kanala, pri tem so pa omagali in zaklopnica je padla Karlu na prednja dela obeh nog ter mu zmečkala prste. Obenem pa mu je počila tudi stopalna kost. Rešilni oddelek ga je prepeljal nemudoma v bolnico, kjer so mu podelili prvo pomoč.

— **Nezgoda.** V soboto zvečer se je pripeljal po Tržaški cesti avtomobil g. Josipa Juga iz Gorice. Vsled slabe raz-

svetljave je še-le v zadnjem trenotku zapazil, da je prehod čez železnico zaprt. Dasi je avtomobil takoj ustavil, se je vendar še zaletel v železniški drog in ga prelomil. Tudi avtomobil se je na prednjem delu poškodoval. Potniki ostali nepoškodovani.

— **Poskušen samomor.** Na Tržaški cesti št. 17 stanujoči bravec A. S. se je naveličal življenja ter sklenil, da se preseli v večnost. V to svrhu se je na svojem stanovanju obesil. Ker pa je imel najbrž kak „Spagatersatz“ izza vojnih časov, se mu je vrv utrgala, tako da je telebnil na tla. Pri tem „salto mortale“ pa se je tako občutno poškodoval, da mu je moral rešilni oddelek priti na pomoč in ga obvezati. Vzrok tega ponesrečenega samomora so baje družinske razmere.

— **Najdeno.** V trafiki Franca Koppina na Kralja Petra trgu se je našla usnjata listnica z manjšim zneskom. Dobi se pri policiji.

— **Izgubljeno.** Vilhelmina Prošk je izgubila usnjato denarnico.

— **Aretacija.** Anton Japel je bil v Ljubljani radi raznih goljufij, ki jih je izvršil v Mariboru, od državne policije aretiran in oddan sodišču.

— **Politični klub JDS v torek radi predavanja dr. Zmavca nima seje.**

— **Žurnalistična borza v Bratislavi.** Kakor poroča „Slovensky dennik“, so imeli zastopniki bratislavskih dnevnikov konferenco glede osnovanja novinarske borze v Bratislavi. V to svrhu je bil izvoljen poseben odbor, da izdela tozadevni natančnejši načrt. V odbor sta izvoljena tudi dva glavna urednika.

— **Mojster med vlomilci.** Včeraj so v Szegedinu zaprli proslulega vlomilca Martina Szabo, ki je ukradel razne predmete v vrednosti 13 milijonov K, med njimi samo iz stanovanja princa Windischgrätza 22 zlatih tobačnic v vrednosti 3 milijone kron.

— **Tragičen samomorilni poizkus.** Radi bede in obiteljskih neprilik je odločila neka gospa Lahat v Nici, da si vzame življenje s šestletnim sinom vred. Dopoldan okrog 10 ure se je vrigel sinček prvi v morje in ko je videl, da se mati še obotavlja ji je potapljač zaklical: »Pridi, mama, pridil« In mati je res skočila za sinom v vodo. K sreči pa so ta tragičen prizor opazili ribiči, katerim se je posrečilo rešiti še pravočasno oba.

Sokolstvo.

o Sokol v Jarenini, izreka vsem cenjenim damam in gospodom, ki so sodelovali pri veselici na Pesnici, kakor tudi vsem, ki so darovali lepe dobrotke za licitacijo in na ta način prav krasno gmotno podprli tukajšnje mlado društvo, iskreno zahvalo. Zdravo! Odbor.

Sport.

: SK Korotan naznanja, da so vrši odborova seja dne 27. t. m. ob 20. uri v Narodnem domu. Ker gre za velevažno vprašanje, je polnoštevilna vdeležba in točnost obvezna. Tajnik.

: **Sparta (Praga)** je porazila nizozemskega prvaka S.K. Briede z izvanredno visokim rezultatom 10:1 (5:0). Slavija (Praga) je nekoliko preje istega nasprotnika premagala z 2:0 (1:0).

: **Dunajsko prvenstvo** je končano in sicer sledeče: Rapid prvi, Amaterij drugi in Rudolfshtigel tretji.

: **Dunajski „Rapid“** je podlegel na turneji skozi Nizozemsko v tekmi proti Blue Witt 3:4, proti Bě Onček 2:3, proti reprezentanci Amsterdamu je izgubil 1:3. V Nemčiji proti Hamburg—Eimsbüttel je tudi izgubil z 2:1 ter torej nikakor ni zadostil nadi, ki se je v njega stavila med avstrijskimi sportniki.

Kino.

Li-Hang grozni. Prvi Mariborski bioskop predvaja od sobote dalje do jutri v torek enega najlepših in najzanimivejših filmov letošnjega leta. Ker se predvaja „Li-Hang grozni“ samo še danes in jutri, opozarjamo na to naše občinstvo, da ne zamudi ugodne prilike videti to res krasno filmsko delo.

Gospodarstvo.

»Orient«. V Mariboru se snuje mednarodna trgovska špedicijska in skladišna delniška družba »Orient«. Družbo snujejo slovenski trgovci in industriji in bo eno največjih res solidnih trgovskih podjetij v Jugoslaviji. Doslej smo imeli večinoma tuja podjetja te vrste, zato novo družbo iskreno pozdravljamo. Družba bo osnovala lastna skladišča in bo izvrševala carinsko posredovanje ter vsa druga v špedicijsko široko spadajoča opravila. Podružnice se bodo osnovala v Ljubljani, Beogradu, Sobotici in Barošu. Pravila so bila predložena vladi in je upati, da bodo v najkrajšem času potrjena. Takoj na to se bodo razpisala subskripcija novih delnic. Slovenski trgovci naj se zanimajo za to novo solidno podjetje, zakaj čim večji bo kapital, tem obsežnejši bo delokrog nove družbe.

g Gospodarski položaj naše države. Mi smo brezdomno pretežno agrarna država. Industrija se nahaja pri nas še le v povojih. Najmočnejša je pri nas lesna industrija, ki pa proizvaja samo surovine, le tu pa tam polfabrikate. — Ostala industrija je komaj sposobna, da krije naše lastne potrebe. Obrtništvo je sicer precej močno, je pa odvisno in navezano, kar se materijala tiče, na uvoz iz inozemstva. Brezdomno pa je naša zemlja v celem svojem obsegu bogata in posebno prikladna za procvit velike in močne industrije. Posebno naše bogastvo na vodnih silah nam daje poročstvo za prihranke na eneržiji in režijskih stroških. Razentega nam pa nudijo reke Donava, Sava, Drava, Morava in del Kolpe ter druge paroplovne reke dobra prometna sredstva. Velika morska obala pa nam odpira vrata v svet. Manjka nam predvsem praktične železniške mreže, ker je sedanja z ozirom na interese bivših tujih oblastnežev zgrajena neracionalno in to po največ iz vojaško-tehničnih razlogov. Da postane ekonomsko močni, potrebujemo pred vsem novo

zgradbo prog in nov projekt železniških mrež, ki bodo odgovarjali produktivni sili zemlje.

g O izgledu letine v naši državi piše »Jugoslovanski Lloyd«. Z veseljem konstatiramo, da so se naši ministri prevarili, ko so širili nepovoljne vesti o naši žetvi. Iz Baranje prihajajo vesti, da se je letošnja pšenica tako obnesla, kot že dolgo ne. V Bački, Banatu je žetev nekoliko slabša, vendar pa še dovoljna. V Sloveniji sta pšenica in ječmen dobro obrodila. Po dosedanjih poročilih pride na oral povprečno 12 stotov ječmena in 10 do 13 stotov pšenice. Tudi koruza dobro kaže. Oves je večinoma slab, samo na nekaterih krajih je dober. Vinogradi dobro obetajo. Sadja je dovolj, samo slive odpadajo in ne bodo obrodile tako, kot se je spočetka pokazalo. — Če ne bo pokončala toča, bo letošnja žetev vsestransko povoljna.

g Stanje žetve. Po zbranih podatkih poroča ministarstvo za poljedelstvo o stanju letošnje žetve sledeče. Zimska setev je splošno dobra, v nekaterih krajih je posebno dobro uspela. Žito se dobro razvija, posebno dobro se kaže koruza, ki obeta bogato žetev. Tudi sladkorna pesa stoji dobro. Vinogradi splošno dobro kažejo; tu pa tam se je pojavila peronospora, ki pa ni napravila mnoge škode. Sadje je bolj obrodilo, kot se je pričakovalo. Gosenice so se pojavile samo na jablanah, a tudi tam le v malem obsegu. Kobilice so se v Bosni in Črni gori uspešno pokončale in so tamošnje kulture izven nevarnosti. Pač pa je na mnogih krajih toča napravila veliko škodo.

g Trgovina z devizami dovoljena. Finančno ministarstvo je dovolilo prosto trgovino z devizami. Zabranjen je samo izvoz zlata in srebra ter bančnih novčanic čez 2000 dinarjev.

g Ukinjenje sekvestrov. Poseben komite, sestojč iz ministra pravde, ministra za šume in rude, finančnega ministra in ministra za socialno politiko, je razpravljal o ukinjenju sekve-

strov in o likvidaciji imetja inozemcev. Sklenilo se je, da se v smislu mirovne pogodbe likvidirajo nekatera nemška posestva, kakor tovarna za sladkor, in dve klavnici v Beogradu. Nadalje je ukinjen sekvester nad nekaterimi avstrijskimi in madžarskimi posestvi. O drugih inozemskih imetjih, posebno v Sloveniji se bo razpravljalo pozneje, ko bodo sprejeta tozadevna poročila.

g Razpis dobave bele pšenične moke. Dne 28. julija t. l. dopoldne se v intendanturi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani zaključuje pismena direktna pogodba z najpovoljnejšim ponudnikom za dobavo 10.000 kg fine, bele pšenične moke št. »0«. Interesenti naj pošljejo pismene, s kolkom za 2 dinarja kolkovane ponudbe, ali pa naj stavijo ustmene ponudbe za franko vagon Ljubljansko intendantsko skladišče, ki ima železniški tir, ali franko vagon kake druge železniške postaje z vojaškim tovornim listom. Kavecija 10 odst. Natančnejši pogoji so interesentom na vpogled pri komandi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani.

g Francoske ladje na prodaj. Francoska vlada je sklenila, da likvidira državno brodogradnjo, ki ga je formirala za časa vojne, obstoječe iz 300 ladij. — Francijo je stalo to brodogradnjo 2 milijardi. Današnja vrednost teh ladij se računa na 360 milijonov, a časopisje piše, da za železne ladje ne bo mogoče dobiti več kot 180 milijonov, a za lesene 13 do 20 milijonov. Za časa vojske je naročila francoska vlada v Ameriki 105 lesenih ladij, ki so jo stale takrat 60 milijonov; po mnenju kapetana Guendeta pa te lesene ladje niso za plovitbo.

g Nova trgovska agentura. Ministarstvo za trgovino in industrijo je dovolilo naši oblastveni trgovski agenturi v Buenos Airesu, da otvori svojo podružnico v Rio de Janeiro.

g Prvi poljski velesejem se vrši v času od 25. septembra do 5. oktobra v Lvovu. Ta velesejem je tudi za naše go-

spodarske kroge z ozirom na ugodno stanje valute velikega pomena; ob enem pa lahko naše idealne simpatije do Poljakov prenesemo na realno ekonomijsko področje.

g Dotok zlata v Zedinjene države. V preteklem tednu se je iz različnih držav uvozilo v Zedinjene države za 15 milijonov dolarjev zlata.

g Zvišanje cen premoga v Nemčiji. Rensko-westfalski premogovni sindikat je sklenil povišati cene rurskemu premogu s 1. julijem za 25 mark pri toni.

g Produkcija medu na Češkoslovaškem. Glasom statističnih podatkov je producirala Češkoslovaška v letu 1920 1.273.481 kg medu, ki predstavlja vrednost od 30.471.299 čhk. V istem času se je pridelalo 105.854 kg voska, ki je vrednosti 4.635.268 čhk.

Razno.

— Marconijev izum. Iz Londona javljajo, da je znanemu izumitelju brezžičnega brzojavljenja Marconiju uspelo znatno izboljšati aparat, ki sprejema brezžične brzojavke. S tem izumom so odpravljena motenja, ki jih je povzročala z zračno elektriko nasičena atmosfera.

— Zamorci v Evropi. Glasom današnje brezžične vesti iz Pariza so 19. t. m. v Mainz ustretili vojaka francoske tujinske legije, Máročana Mehmeda Ben Ahmeda, ki je svojčas umoril nekoga nemškega uradnika.

— V Ameriko se smejo izseliti glasom naredbe ministra za socialno politiko samo oni, ki so parobrodne listke kupili pred 16. julijem in plačali v Ameriki, oz. deponirali pri zastopniku dotične parobrodne družbe. Vsi ti se lahko izselijo do 15. septembra, po tem roku ne sme nikdo več odpotovati. Prodaja novih listkov za parobrode od 16. t. m. naprej je zabranjena.

Glavni urednik: Radivoj Rehar.
Odgovorni urednik: Fran Voglar.

Mala oznanila.

Gospodična, spretna in zanesljiva prodajalka, izučena špecerijske stroke, veščica tudi nemškega jezika, se takoj sprejme. Ponudbe na upravo pod »Prodajalka«. 1019

Ablica za porodne slučaje v javni bolnici Maribor se išče. 1034 3-2

Bel špicl z znamko Holinja vas je v noči od 19. na 20. julija ušel. Prijave proti zelo dobri nagradi na upravo »Tabor«. 1040

Stanovanje, obstoječe iz dveh sob in kuhinje, z malim vrtom v Copovi ulici 21 zamenjam z enakim, eventualno z tremi sobami brez vrtar v bližini Narodnega doma. Ponudbe na Ferdo Babič, Tattenbachova ulica 16. 1037 2-2

Brinjevec
zajamčeno pristen, v sodčkih in steklenicah nudi na debelo

Parna veležganjarna Robert Diehl, Celje.
1023 12-2

Gurte za roló

trakovi in vrvice za žakuzije, usnjate žoge in pnevmatike za nogomet pri 845

lv. Kravos, Maribor Aleksandrova c. 13.

Hotel „Stara pivarna“ (Halbwidl)

Vsaki torek ob 20. uri zvečer

koncert na lok.

Dne 26. julija 1921: 1041

Proslava Ane.

Restavracija „MARIBOR“

Grajski trg št. 1 1042

se priporoča p. t. občinstvu.

Lepi prostori, senčnat vrt, snažne sobe za tujce. Abonentni na hrano se sprejemajo. Cene zmerne.

Tekoči teden vsak dan sveži rakli!

VOZNI RED

osebnih vlakov na Južni železnici v krajevini Srbov, Hrvatov in Slovencev. veljaven od 1. junija 1921.

Maribor gl. kol.—Ljubljana gl. kol.

43	45	801	Brzvil.	Brzvil.	47	49		42	802	Brzvil.	Brzvil.	44-32	48	50-36
5:30	10:15	12:49	13:58	14:14	16:50	22:10	Maribor X	9:59	14:05	14:27	14:45	16:56	22:17	4:44
6:02	10:47	13:43	.	17:22	22:42	Pragersko X	9:20	13:02	.	.	.	16:22	21:43	4:08
7:30	12:12	16:17	15:12	18:51	0:10	Celje X	7:46	10:45	13:09	13:27	.	14:55	20:17	3:43
8:19	12:55	17:16	.	19:34	0:53	Zidanimost X	7:09	9:40	.	.	.	14:03	19:27	1:43
10:41	14:55	20:30	17:01	21:40	3:03	Ljubljana X	5:18	6:40	.	11:35	12:06	17:35	23:55	15:20
.	23:40	.	21:55	.	12:28	Trst X	5:00	.	.

Maribor gl. kol.—Gradec (Dunaj).

	70a	72	Brzvil.	Brzvil.	44-32	74	50-36		Brzvil.	71	35-45	Brzvil.	Brzvil.	75	31-49	77
	6:30	12:41	16:05	15:16	19:00	19:15	8:00	Maribor gl. k. X	1:35	7:35	8:40	12:40	13:35	14:06	19:32	20:52
	6:58	13:05	.	.	19:42	.	8:31	St. Ilj. X	.	7:13	.	.	.	13:43	20:29	.
	.	.	16:32	15:43	19:31	.	8:31	Spilje X	1:11	.	8:08	12:16	13:11	13:30	19:00	.
	.	.	17:30	16:40	22:19	.	11:17	Gradec X	0:21	.	5:37	11:25	12:21	.	16:32	.
	.	.	.	21:45	6:45	.	19:40	Dunaj X	19:20	.	21:45	.	7:25	.	8:05	.

Maribor gl. kol.—Prevalje—Celovec.

411-425	413-423	415					412	423-414	424-411
5:00	15:00	19:48	7:37	12:25	20:45
5:10	15:08	19:56	7:32	12:20	20:40
6:53	16:44	21:38	6:01	10:50	19:10
8:26	18:25	22:16	5:31	10:04	18:05
11:02	20:56	6:23	14:15

Maribor gl. kol.—Ptuj—Čakovec—Kotoriba.

221	228	235					222	224	226
9:00	16:00	20:50	7:19	11:06	17:39
9:44	16:49	21:46	5:58	10:19	16:46
10:27	17:24	22:24	5:26	9:44	16:14
11:40	18:32	23:37	4:00	8:18	14:47
12:58	19:35	0:50	1:32	7:00	13:20

Zidanimost—Zagreb.

511	Brzvil.	513	515	Brzvil.	Brzvil.	517		512	Brzvil.	516	Brzvil.	518	Brzvil.	520
4:13	7:47	8:29	14:20	.	.	17:25	19:50	8:32	9:57	12:01	.	18:52	22:51	0:30
6:16	.	10:40	16:19	.	.	.	22:02	6:21	.	9:57	.	16:46	.	22:26
6:46	9:34	11:13	16:45	18:01	19:12	22:25	.	5:50	8:06	9:35	10:30	16:13	21:05	21:56